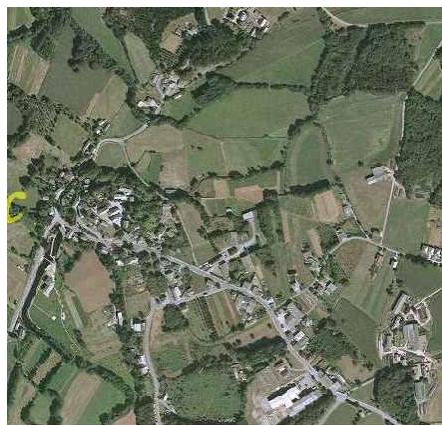

Concello de Castro de Rei

DECEMBRO 2019

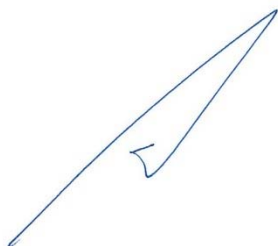
PLAN XERAL DE ORDENACIÓN MUNICIPAL DE CASTRO DE REI

DOCUMENTO PARA APROBACIÓN DEFINITIVA

ESTUDO DO MEDIO RURAL

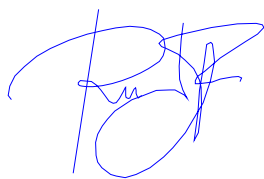

O equipo redactor do PLAN XERAL MUNICIPAL DE CASTRO DE REI , é o que a continuación se relaciona:

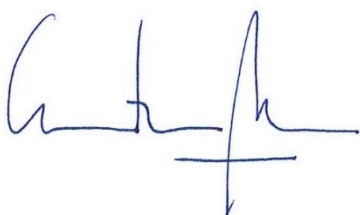
Mario Iglesias,

Arquitecto. Director Equipo Redactor

Rubén Cobas,

Enxeñeiro Agrónomo

Cristina Aguado

Arquitecta

FIRMA ELECTRÓNICA: Director Equipo Redactor

PLAN XERAL DE ORDENACIÓN MUNICIPAL DE CASTRO DE REI

DOCUMENTO PARA APROBACIÓN DEFINITIVA

ESTUDO DO MEDIO RURAL

CONCELLO DE CASTRO DE REI

MONSA URBANISMO S.L

Decembro 2019

MONSA URBANISMO S.L.

ÍNDICE

1	INTRODUCCIÓN	4
2	CRITERIOS E DETERMINACIÓNS XERAIS	5
3	DESCRICIÓN TERRITORIAL INTRODUCCIÓN	5
4	DESCRICIÓN TERRITORIAL	8
4.1	ANÁLISE COMARCAL E MUNICIPAL	8
4.1.1	DEMOGRÁFICO E VIVENDAS	8
4.1.2	NÚCLEOS URBANOS.	13
4.1.3	ANÁLISE DAS TIPOLOXÍAS TRADICIONAIS.	14
4.1.4	INFRAESTRUTURAS EXISTENTES: CAMIÑOS E VIAS RURAIS.....	15
4.1.5	ECONOMÍA.	15
4.2	RELEVO.	20
4.3	XEOLOXÍA.	20
4.4	XEOTÉCNIA.....	21
4.5	SOLOS.....	22
4.6	HIDROLOXÍA.....	23
4.7	CLIMA.	24
4.7.1	Temperatura	25
4.7.2	Precipitacións.....	25
4.7.3	Evapotranspiración.....	26
4.7.4	Clima do solo	26
4.7.5	Conclusións.....	27
4.8	VEXETACIÓN.	27
4.9	RISCOS.	29
5	O SOLO RÚSTICO	32
5.1	CONSIDERACIÓN XERAL.	32
5.2	DELIMITACIÓN DO ÁMBITO DO SR.	32
5.3	MEDIDAS DE CONSERVACIÓN, PROTECCIÓN E MELLORA.	34

1 INTRODUCCIÓN

O Plan Xeral de Ordenación Municipal de Castro de Rei, en diante Plan Xeral, pretende a ordenación integral do territorio municipal, para ese fin define os elementos fundamentais da estrutura xeral municipal, clasifica o solo e establece as determinacións adecuadas para a súa execución e desenvolvemento.

Obxecto específico do PXOM é o Estudo do Medio Rural (MR), concibido este como un espazo de asentamento humano, organizado en Núcleos Rurais (NR) e outro espazo de carácter rústico, constitutivo do medio natural e produtivo.

O medio físico vén ser unha expresión sinónima de territorio, procesos e recursos naturais; é, por tanto, o soporte das actividades, a fonte de recursos naturais e o receptor dos nosos lixos. O medio natural está constituído, en consecuencia, por unha serie de elementos e procesos que determinan o uso do solo. Entre estes cabe citar:

- O clima e o aire.
- Os materiais, procesos e formas do substrato inerte.
- A biocenosis animal e vexetal.
- As interaccións entre os aspectos anteriores coa actividade humana.
- A paisaxe en canto percepción do medio.

Todo iso entendendo a situación actual como resultado dun proceso evolutivo que continúa cara ao futuro.

A actual lexislación urbanística trata de adaptarse o máis posible á contorna onde se pretenden levar a cabo actuacións, cobrando especial relevancia a realización dun estudo do medio rural e dos núcleos de poboación e a súa relación destes co medio.

Este documento tenta realizar un estudo pormenorizado do medio rural, buscando sacar conclusións para poder determinar as necesidades que este ten, para incrementar a súa protección se fose necesario, etc.

O estudo dos núcleos rurais pretende a súa identificación, caracterización e delimitación, á vez que establece as condicións básicas para a regulación do uso dos terreos e da edificación.

O estudo do espazo rústico analiza a súa utilización, identifica as unidades territoriais produtivas ou protegibles e establece as medidas protectivas de carácter urbanístico.

2 CRITERIOS E DETERMINACIÓNS XERAIS

Este estudo ten por obxecto obter información sobre as características máis importantes do territorio de Castro de Rei, de forma que se poidan detectar os problemas que teña así como detectar os espazos que sexan merecedores dalgún tipo de protección. Por tanto preténdese obter información detallada que nos permita identificar os espazos que deban ser obxecto de especial protección baseándonos nos seus valores ecolóxicos, ambientais, paisaxísticos, históricos, etnográficos, culturais ou con potencialidade produtiva. Todo isto levaranos a diagnosticar os problemas que existan para formular medidas tendentes á súa solución e conservación dos valores antes citados, que realmente lle fixeron valer a ese solo a protección correspondente.

En canto a soporte de actividades, no medio rural ha ser utilizado de acordo coa súa Capacidade de Acollida, esta dedúcese da interacción entre actividades – medio atendendo criterios de aptitude (é a medida en que o medio cumpre os requisitoslocacionales dunha actividade; esta inclúe os riscos do medio para a actividade) e impacto. A Capacidade de Acollida será máxima cando se maximice a aptitude e o impacto sexa mínimo.

A determinación da Capacidade de Acollida do medio non pode ser tallante, senón que caben varias alternativas en función do maior ou menor rigor conservacionista que se adopte e das demandas sociais que se dean. Non obstante o modelo de capacidade de acollida que finalmente se adopte, ha de asegurar que non se superen uns limiares máximos de impacto negativo e que se exceden uns mínimos de aptitude, que salvagarde, dun lado, a conservación dos elementos, procesos e ecosistemas valiosos e, doutro, o aproveitamento das oportunidades que brinda o medio.

Para determinar a dicir Capacidade de Acollida de cada unidade ambiental de síntese ou homoxénea estudouse unha serie de variables e características que desagregaremos ao longo deste estudo

3 DESCRICIÓN TERRITORIAL INTRODUCCIÓN

O municipio de Castro de Rei, cunha extensión aproximada 176 km² e unha poboación de 5.267 habitantes (INE.2013). Pertence á comarca de Terra Chá , situada na parte central da provincia de Lugo. Pertence ao partido xudicial de Lugo e está situado na zona sur-este de a comarca. Dista 30 km. da cabeceira do partido xudicial e capital de provincia, Lugo; e un 120 km. de Santiago de Compostela, capital de Galicia.

O municipio participa dos trazos característicos da comarca da Terra Chá , que son:

1. O relevo maioritariamente plano en toda a comarca.
2. A preeminencia de materiais sedimentarios de natureza silicea.
3. O carácter oceánico con trazos continentais do clima.

O relevo do municipio de Castro de Rei caracterízase pola suavidade e planicie das terras. As formacións litolóxicas, de lousas e granitos, xunto co carácter oceánico húmido do clima, con certa continentalidad son os trazos máis característicos da comarca da Terra Chá e, subsiguientemente, do municipio.

Os movementos tectónicos e a acción erosiva xeraron un relevo maioritariamente plano na comarca.

A elevada pluviosidade anual, próxima aos 1.300 mm. e as relativamente escasas variacións térmicas entre decembro e xullo, defínena como unha das zonas máis húmidas e de regularidade térmica de Lugo. As formacións montañosas que circundan a comarca, non impiden, pero dificultan a penetración das borrascas atlánticas, e ao mesmo tempo matizan a influencia mariña.

A súa vexetación autóctona é tipicamente atlántica, a base de carballos, castiñeiros, bidueiros, etc. Aínda que tamén empezan a implantarse grandes áreas ou superficies de vexetación foránea, principalmente da especie Pinaster.

Limita cos municipios de Pastoriza , Cospeito, Pol, Castroverde, Outeiro de Rei e Lugo todos eles pertencentes á provincia de Lugo.

Esta vertebrado sobre dúas vías principais, que son a N-640 que comunica o centro da provincia co oeste e as estradas comarcais LU-120 e LU-1101.

A partir do ano 1970, en que a poboación municipal era de 6.920 habitantes (de feito), esta iniciou un continuo proceso de descenso ata os 5.952 hab. do ano 1999. A partir desta data e ata a actualidade esta tendencia estabilizouse, e aínda que continúa o descenso, leste minorou a súa caída.

A pirámide de poboación resulta deformada cun enorme grupo de idades adultas (15-65 anos) e un preocupante envellecemento da poboación. A poboación con máis de 65 anos representa case o 30 % do total, en tanto que a nova, con menos de 15 anos, non chega ao 15 %. Tales valores son unha mostran un certo esgotamento demográfico deste municipio e das actuais estruturas demográficas municipais tendendo progresivamente cara ao envellecemento demográfico.

Contorna ao 40 % da poboación vive da agricultura, representada basicamente pola gandaría, pequenos cultivos hortícolas e a cada vez máis importante explotación forestal.

Os servizos representan xa representan o 42 % cunha importante participación no tecido produtivo.

O sector secundario formado pola construción e a industria alcanza o 18 %.

A capital municipal, e especialmente Castro Ribeiras de Lea, experimentou escasos cambios desde a formación do vixente plan xeral.

Construíronse bastantes de edificacións unifamiliares dispersas por todo o territorio de Castro de Rei, e algún edificio comunitario no centro das vilas de Castro de Rei e especialmente Castro Ribeiras de Lea. Termináronse importantes actuacións de obras de infraestruturas e saneamento, etc.

Na extensión territorial municipal, aséntase unha poboación de 5.952 hab. en 1999 repartidos en 25 parroquias: Ansemar, Azumara, Belmonte, Bazar, Bendia, Castro de Rei, Coea, Duancos, Duarria, Goberno, Loentia, Ludrio, Mondriz, Mos, Orizon, Outeiro, Pacios, Prevesos, Quintela, Ramil, Ribeiras de Lea, Santa Leocadia, Triaba e Vilalonga.

Todas as parroquias do municipio son de carácter rural incluídas as de Ribeiras de Lea e Castro de Rei que contén á capital municipal. Dito vila de Castro de Rei, aséntase a unha altitude de 439 m.

O ámbito territorial do espazo rural é, obviamente, a parte de solo municipal non incluída no nuclear urbano, xa sexa este como solo urbano ou como solo urbanizable.

Os usos do solo municipal, son maioritarios os correspondentes ás actividades agrogandeiras, xunto coas forestais.

No referente a infraestruturas, servizos e equipamento, o espazo rural do municipio de Castro de Rei, contén como infraestruturas diferenciadas a rede de estradas e pistas, que posibilita a accesibilidade aos asentamentos poboacionais interiores. Unha rede de liñas de media tensión constitúe o equipamento enerxético. Existe nalgúns entidades de poboación unha administración de auga potable en conxunto, xa que tal servizo é unha prestación pública e tamén unha rede de rede de sumidoiros. Esta complementase con abastecementos privados.

Aínda que existe unha ampla rede de telefonía rural, a recente telefonía móbil posibilita a dotación e complementación de tal servizo, sen menoscabo da carencia de repetidores que se estendan a toda a superficie municipal.

Existen algúns equipamentos na zona rural, aínda que son de reducido ámbito alcance, a excepción do de carácter relixioso.

4 DESCRICIÓN TERRITORIAL

4.1 ANÁLISE COMARCAL E MUNICIPAL

Os intentos de establecer diferenciacións ou divisións, comarcais foron numerosos desde hai varias décadas, constituíndo un dos obxectivos fundamentais da ciencia xeográfica, e en menor medida e máis recentemente, doutras disciplinas preocupadas pola análise e a ordenación do territorio.

4.1.1 DEMOGRÁFICO E VIVENDAS

A comarca da Terra Chá perdeu poboación nas últimas décadas, nalgúns municipios de forma alarmante. A este descenso xeneralizado non escapou nin sequera a capital comarcal (Vilalba).

Nas seguintes táboas e gráficas ponse de manifesto esta tendencia cara ao despoboamento, que aínda hoxe en día continúa en todos os municipios.

EVOLUCIÓN DA POBOACIÓN DE FEITO ENTRE 1900 - 2013									
Anos	Abadín	Begonte	Castro de Rei	Cospeito	Guitiriz	Muras	A Pastoriza	Vilalba	Xermade
1900	5.005	5.650	7.211	7.113	10.028	3.272	7.734	13.572	4.059
1910	5.363	5.813	7.359	7.005	10.628	3.130	7.341	14.101	4.101
1920	5.412	6.280	6.978	6.817	10.275	3.167	7.206	15.194	4.216
1930	5.580	6.335	7.123	7.407	11.909	3.085	7.251	16.308	4.782
1940	6.049	6.952	7.559	7.615	11.476	3.378	7.249	17.936	5.214
1950	6.352	6.963	7.513	7.912	10.406	3.129	6.848	20.204	5.267
1960	6.129	6.679	7.667	8.090	8.961	2.780	6.238	20.264	5.139
1970	5.247	5.151	6.920	7.472	7.496	2.413	5.338	17.301	4.209
1981	4.881	4.630	6.447	6.931	7.432	2.154	4.952	16.485	3.502
1991	3.942	4.493	5.889	6.166	6.786	1.425	4.294	15.643	3.044
1998	3.582	3.903	5.952	6.045	6.473	1.186	4.177	15.645	2.847
2004	3.256	3.682	5.856	5.548	6.086	978	3.856	15.484	2.464
2013	2271	3231	5267	4954	5603	723	3362	14980	2071

EVOLUCIÓN DA DENSIDADE DE POBOACIÓN DE FEITO ENTRE 1900 - 2013									
Anos	Abadín	Begonte	Castro de Rei	Cospeito	Guitiriz	Muras	A Pastoriza	Vilalba	Xermade
1900	25,5	44,5	40,7	49,1	34,1	20,0	45,2	35,8	24,3
1910	27,4	45,8	41,6	48,3	36,1	19,1	42,9	37,2	24,6
1920	27,6	49,4	39,4	47,0	34,9	19,3	42,1	40,1	25,2
1930	28,5	49,9	40,2	51,1	40,5	18,8	42,4	43,0	28,6
1940	30,9	54,7	42,7	52,5	39,0	20,6	42,4	47,3	31,2
1950	32,4	54,8	42,4	54,6	35,4	19,1	40,0	53,3	31,5
1960	31,3	52,6	43,3	55,8	30,5	17,0	36,5	53,5	30,8
1970	26,8	40,6	39,1	51,5	25,5	14,7	31,2	45,6	25,2
1981	24,9	36,5	36,4	47,8	25,3	13,1	29,0	43,5	21,0
1991	20,1	35,4	32,5	42,5	23,1	8,7	25,1	41,3	18,2
1998	18,3	30,7	32,6	41,7	22,0	7,2	24,4	41,3	17,0
2004	15,2	29,0	33,1	38,5	20,7	6,0	22,5	40,8	14,7
2013	11,6	25,5	29,9	103,3	19,0	4,4	19,2	39,5	12,5

A poboación municipal de Castro de Rei, evoluciona no que vai de século de forma moi similar á doutros municipios da Terra Chá.

É tónica habitual que os concellos lucense, especialmente os rurais e do postpaís litoral, perdesen poboación no S. XX de forma máis ou menos importante. A esta situación non escapan bastante os municipios agrarios entre os que se atopa Castro de Rei, que viu decrecer a súa poboación de forma ininterrompida entre 1900 e a actualidade. É a actualidade é cando alcanza o seu mínimo histórico.

A poboación municipal ha pasado no período 1900-2013, de 7.211 a 5.267 habs, é dicir, descendeu en 1.944 habs, que representan unha perda do 2 % de poboación no século XX.

En consonancia con tal evolución a poboación rural ha decrecido de forma moderada e a poboación urbana ha aumentado lixeiramente.

Parroquias de Castro de Rei

EVOLUCIÓN DA POBOACIÓN DAS PARROQUIAS DE CASTRO DE REI			
	1981	2011	Variación 1981-11 (%)
Ansemar	179	156	-12,8%
Azumara	102	97	-4,9%
Balmonte	83	61	-26,5%
Bazar	435	372	-14,5%
Bendia	115	103	-10,4%
Castro de Rei	160	174	8,8%
Coea	40	26	-35,0%
Duancos	103	80	-22,3%
Duarria	960	1054	9,8%
Dumpin	69	59	-14,5%
Goberno	145	123	-15,2%
Loentia	311	303	-2,6%
Ludrio	188	186	-1,1%
Mondriz	121	104	-14,0%
Mos	314	263	-16,2%
Orizon	95	80	-15,8%
Outeiro	463	415	-10,4%
Pacios	245	185	-24,5%
Prevesos	204	195	-4,4%
Quintela	104	87	-16,3%
Ramil	185	144	-22,2%
Ribeiras de Lea	538	522	-3,0%
Sta. Leocadia	420	349	-16,9%
Triaba	718	679	-5,4%
Viladonga	147	135	-8,2%

EVOLUCIÓN DA POBOACIÓN DAS PARROQUIAS DE CASTRO DE REI		
	1981	2011
Ansemar	28,9	25,2
Azumara	40,8	38,8
Balmonte	16,6	12,2
Bazar	36,6	31,3
Bendia	14,2	12,7
Castro de Rei	533,3	580,0
Coea	21,1	13,7
Duancos	33,2	25,8
Duarria	139,1	152,8
Dumpin	12,3	10,5
Goberno	23,4	19,8
Loentia	22,5	22,0
Loentia	22,5	22,0
Ludrio	25,1	24,8
Mondriz	24,2	20,8
Mos	69,8	58,4
Orizon	17,0	14,3
Outeiro	61,7	55,3
Pacios	32,7	24,7
Prevesos	19,2	18,4
Quintela	18,6	15,5
Ramil	33,0	25,7
Ribeiras de Lea	66,4	64,4
Sta. Leocadia	40,8	33,9
Triaba	41,0	38,8
Viladonga	30,5	32,5

O termo municipal de Castro de Rei, caracterízase por ter dentro do seu territorio un número medio de parroquias e entidades de poboación (en referencia á media galega), en comparación á poboación que posúe, feito, sen dúbida, herdado do pasado e fundado nas especiais condicións topográficas do municipio, que permitían un fácil asentamento en todo o territorio.

A importante caída do crecemento natural da poboación en Castro de Rei nas últimas décadas vese influída pola estrutura por idades do conxunto dos seus habitantes. Como anteriormente citamos, Galicia está na súa totalidade sometida a un claro proceso de envellecemento poboacional. Este proceso, tamén se plasma en municipios como Castro de Rei.

A emigración é unha constante en toda a comarca, á que o municipio de Castro de Rei non conseguiu escapar. A emigración foi un factor, sen dúbida, fundamental para comprender o desenvolvemento demográfico do municipio e da comarca en xeral. Ata 1900 a emigración mantivo taxas moi altas, estas descenderon coa entrada do S XX pero mantivéronse en negativo ata a actualidade con maior ou menor importancia.

As taxas de envellecemento do termo municipal de Castro de Rei son similares á media da provincia. Se observamos os datos da evolución da estrutura da poboación por grandes grupos de idade, constatamos que o grupo de poboación máis nova reduciuse fortemente no últimos cincuenta anos aumentando nun primeiro momento no grupo de poboación adulta e actualmente o grupo de poboación de máis de 65 anos, que forma un continxente moi importante.

4.1.2 NÚCLEOS URBANOS.

Xa se indicou que a capital municipal, Castro de Rei con 174 hab. (ano 2013) representa apenas do 3,3 % do total municipal, que se eleva a 5.267 hab. (ano 2013) mostrando con iso un escasísimo grao de concentración nuclear do municipio, se a isto sumamos a poboación do núcleo urbano de Castro Ribeiras do Lea (1151 hab), obtemos un valor de 1.325 [ano 2013], expresivos do 25,2 % do total municipal

EVOLUCIÓN DO MOVEMENTO MUNICIPAL					
Ano	Poboación total (nº habitantes)	Poboación Urbana		Poboación Rural	
		(nº habitantes)	(%/total)	(nº habitantes)	(%/total)
1970	6.918	578	8,4	6.340	91,6
1981	6.447	611	9,5	5.836	90,5
1996	5.833	1048	18,0	4.785	82,0
1999	5.952	1228	20,6	4.724	79,4
2003	5.902	1312	22,2	4.590	77,8
2011	5.566	1337	24,0	4229	76,0
2013	5.267	1325	25,2	3942	74,8

Fonte: INE, IGE

Como se pode observar, o mantemento das vivendas no municipio de Castro de Rei foi unha constante ao longo das últimas décadas, e mesmo ha ido aumentando.

Pódese dicir que a maioría destas vivendas son familiares de ocupación principal, pero tamén hai un moi importante grupo de vivendas de ocupación secundarias, especialmente no núcleo e ao longo das principais vías de comunicación.

4.1.3 ANÁLISE DAS TIPOLOXÍAS TRADICIONAIS.

A tipoloxía edificatoria de cada núcleo se explicita de maneira exhaustiva nas fichas individuais. En xeral é a propia da comarca. É dicir, edificación principalmente illada, dunha ou dúas plantas, abundancia de materiais pétreos locais. Presenza de construcións auxiliares ou alpendres ao redor da edificación principal. Os peches son de mampostería irregular sen enfoscar en construcións tradicionais. En ocasións se enluce e se encala. As alturas dos peches son irregulares, aínda que non adoitan superar 1,50 m. En casas máis nobres ou de maior entidade tenden a ser máis altos.

4.1.4 INFRAESTRUTURAS EXISTENTES: CAMIÑOS E VIAS RURAIS.

Unha rede de estradas e camiños vertebran desigualmente todo o termo municipal. É obvio que os lugares máis próximos ás principais vías de comunicación teñen unha maior accesibilidade e menor sensación de illamento.

Nas parroquias onde se realizou concentración parcelaria a rede de estradas e vías rurais é abundante e facilitan a accesibilidade ás entidades de poboación existentes nas devanditas parroquias.

4.1.5 ECONOMÍA.

A actividade económica é genéricamente rural, a pesar da presenza de incipientes actividades urbanas, de ámbito municipal.

POBOACIÓN OCUPADA POR SECTORES		
Actividade	Ano 2001 (nº trab. de alta na SS)	Ano 2013 (nº trab. de alta na SS)
Agricultura e pesca	1.096	527
Industria	2	321
Construción	251	144
Servizos	256	958
Total	1.131	1.950

Fonte: INE, IGE

4.2.5.1. Sector primario.

Durante séculos, a inmensa maioría da poboación de Castro de Rei traballou na agricultura, e mesmo parte da que non vivía do campo extraída unha porción significativa dos seus ingresos de mesmo. Aínda que ao longo do século XX, e sobre todo na súa segunda metade, o peso relativo desta poboación agraria ha ido descendendo, aínda continúa sendo maioritaria. En efecto o sector primario, agricultura-gandaría, representa case a metade da actividade económica e neste sector imos centrar a nosa análise, onde a gandaría substitúe lentamente en importancia á agricultura. O tradicional sector agropecuario experimentou, durante o últimos trinta anos, unha serie de melloras que tiveron como resultado unha maior intensificación gandeira. A utilización de criterios de maior racionalización e mellora

comercialización dos produtos permitiu un importante incremento da cabana gandeira nos últimos anos. Neste incremento numérico hai que resaltar a introdución de razas de maior produción láctea e son pouco frecuentes as ganderías mixtas. A propiedade da terra no municipio de Castro de Rei é principalmente privada e as terras son de explotación directa, a gran maioría das terras son hoxe propiedade plena dos campesiños que as traballan, ben do titular da explotación, ben doutros membros da súa unidade familiar. Outro trazo importante é a que o número de parcelas que ten cada propietario, estas, ás veces bastante distantes unas doutras, sitúanse nunha media de 8 parcelas por cada explotación. Unha dispersión tan baixa só se explica polos efectos da concentración parcelaria. O sistema agrario tradicional de Castro de Rei, como o do resto de Galicia, caracterizábase pola concentración dos esforzos campesiños sobre unha parte reducida do terreo, aquela que prestaban maiores facilidades para os cultivos, nun contexto técnico pouco evolucionado, onde a agricultura baseábase no esforzo humano. Sobre estas poucas terras concentrábase o abono dispoñible. A necesidade de preservar o equilibrio en terras e monte, unido á relativa fertilidade dos solos, explica que aínda na actualidade o espazo forestal ocupe máis do 30% da superficie total.

USOS DO SOLO [Unidades]		
Uso	Superficie (ha)	Proporción municipal (%)
Arboledo autóctono	2.127,28	12,09
Arboledo de repoboación	2.343,38	13,31
Matogueira	1.266,73	7,20
Terreo de cultivo	163,91	0,89
Prados e pasteiros	11.154,35	63,38
Actividades extractivas	7,53	0,04
Edificación densa e Outros [Industrial, civil e hidrológico]	544,62	3,09

USOS DO SOLO [Grupos]		
Uso	Superficie (ha)	Proporción municipal (%)
Forestal	5.737,39	32,60
Agrario	11.318,26	64,31
Restantes	544,62	3,09

O sistema de rotacións, antes moi estendido no municipio, foi, polo menos en parte, desorganizado nas últimas décadas, sobre todo pola incorporación de pradarias artificiais de duración plurianual, que se mantén sobre a mesma parcela entre 3 e 6 anos. A introdución destas pradarias supón a ruptura total das rotacións tradicionais, noutros casos orixinou unha ampliación das terras de cultivo, ao ser sementadas sobre antigas superficies de monte roturado para ese efecto.

Nos últimos anos variou bastante o papel relativo o dos principais cultivos, a medida que o sistema agrario transformábase desde comezos dos anos sesenta. Hai un claro retroceso dos cereais de inverno tradicionais e un importante aumento da superficie dedicada a diversas plantas forrajeras.

Os cereais que tradicionalmente foron a base da alimentación humana, o centeo e o trigo, foron desprazados en favor de curtos outros. Aínda así ocupan o 12 e o 7 % da superficie total sementada. Ademais das terras cultivadas en sentido estrito, debemos ter en conta a importancia do outro compoñente da superficie agraria: o dos prados naturais permanentes, un dos principais sostenes tradicionais das gandarías vacúa, e cuxo peso relativo explica a temperá especialización do municipio.

Todo o municipio sufriu recentemente unha importante transformación do sector agrario. O cambio máis importante foi a especialización gandeira, os cambios percíbense, por exemplo, nun claro aumento do número de cabezas de gando (aínda que desaparece en certo número de explotacións gandeiras, o número de cabezas coas que contan as modernas incrementáanse bastante), pero máis aínda nun cambio das razas predominantes: as razas de aptitude mixtas son substituídas, en diversos graos, por outras importadas especializadas nunha determinada produción e con maiores rendementos.

No sector vacún produciuse unha masiva importación de vacas raza Frisoa especializadas en produción láctea e un importante mantemento da raza Loura Galega especializada en produción cárnica.

De igual forma sucedeu co sector porcino onde a importación e cruzamento de razas importadas substituíu á tradicional raza Celta.

CENSO GANDEIRO DE CASTRO DE REI EN 2010	
Bovino	17.609
Ovino - Caprino	1.245
Porcino	3.856

DISTRIBUCIÓN DA SUPERFICIE DE CASTRO DE REI (%)				
Arboleda e matogueira	Prados e pasteiros	Cultivos intensivos	Outros usos	Total
31,5	61,6	0,9	6,00	100

4.2.5.1. Sector secundario.

Anteriormente xa comentamos a escasa importancia que ten o sector secundario en toda a comarca da Terra Chá, en especial a industria. En Castro de Rei, ditas actividades industriais son máis ben escasas, a pesar de contar con algunhas industrias de relevancia, especialmente as situadas no núcleo de Castro Ribeiras de Lea e en polígono industrial.

Outro sector de gran importancia económica é a construción e as súas industrias afíns debido á alta taxa de actividade que mantén no municipio.

Hai tamén industrias manufactureras de alimentación que posúen un importante auxe, en especial as dedicadas á elaboración e transformación de produtos agrarios. Outras industrias son as relacionadas coa madeira, o papel, alimentación animal, as artes gráficas, etc.

É de esperar que coa ampliación do actual parque empresarial deste municipio, o número de empresas aumente así como o seu número medio de empregados.

4.2.5.2. Sector servizos.

Nunha sociedade abrumadoramente rural, como foi e é a de Castro de Rei, o nivel de servizos que presta é moi escaso. No núcleo de Castro de Rei, así como o de Castro Ribeiras do Lea, están a desenvolverse incipientes iniciativas no ámbito municipal e extra municipal. Aínda que cada vez son máis importantes, aínda seguen sendo moi minoritarias e o número de empregados escaso.

Preséntase cunha estrutura moi atomizada debido ao carácter familiar de moitos establecementos, especialmente os comercios e establecementos de restauración.

A maior parte dos establecementos son comercios de pequeno tamaño, tendas de ultramarinos e de hostalaría, etc. case todos eles con moi poucos empregados e de carácter familiar.

Á parte destes establecementos hai que destacar os establecementos de servizos sociais e sanitarios, a administración municipal, centros educativos, etc.

Cabe destacar a aparición recente de establecementos hoteleiros e centros xeriátricos que xeran un elevado número de empregos.

Outro importante elemento neste sector é o dos transportes, xa sexa de mercadorías ou de viaxeiros. Debido á situación desta comarca e do municipio, leste é un paso obrigado nas comunicacións entre o a Mariña Oriental e Asturias e o centro da provincia.

Castro de Rei presenta uns transportes de viaxeiros por estrada satisfactorios que a enlazan coas localidades de Ribadeo, Lugo, Meira, etc.

4.2.5.3. Conclusión.

Á baixa natalidade galega e a súa influencia económica engádense as difíciles condicións económicas expresadas.

A carencia de expectativas de traballo provoca a emigración e incide negativamente na taxa de fertilidade.

A falta de independencia económica, derivada do paro, agrava a situación, ao que se une a oferta insuficiente de vivenda a prezos alcanzables para a poboación nova.

A futurible perda de poboación por migración evitaríase mediante un aumento proporcional da produción galega (PIB) desde o 5,5 – 6 % actual ata o 7 % para o ano 2002. Iso aseguraría un nivel de renda suficientemente amplo para a expansión demográfica. Respecto dos veciños máis próximos, o norte de Portugal é lixeiramente máis pobre que Galicia, cunha taxa rexional, actual, de participación na Ou.E. do 64 %; Asturias ten o 74 %; Cantabria o 79 % e o País Vasco o 91 %. (Todos eles forman a superregión Cantábrica).

Os proxectores estiman que a taxa de emprego non agrario de Galicia é e será inferior á española e unha das máis baixas da Unión Europea.

Con respecto ao municipio de Castro de Rei e as súas actividades económicas resumimos os seguintes datos:

- As parroquias interiores posúen escasas actividades económicas fóra das agrícolas.
- Predominan os servizos de restauración (bares, restaurantes, etc.) e os comercios polo miúdo e con diverso grao de especialización, aínda que tamén existen comercios por xunto, pero minoritarios.
- As industrias son escasas e de pouco volume, tanto de empregados como de capital, fóra de varias situadas no núcleo de Castro Ribeiras de Lea.
- As sucursais bancarias e de seguros só localízanse na capital municipal, e fundamentalmente no núcleo de Castro Ribeiras de Lea quedando no resto do municipio sen eles.
- A maioría dos servizos que se prestan no municipio asíntanse no núcleo de Castro Ribeiras do Lea e minoritariamente en Castro de Rei.
- O sector construtivo mantén uns aceptables volumes de actividade. Compono empresas familiares e de pequena entidade na súa maioría aínda que tamén hai outras de tamaño

medio. Esta actividade, en moitos casos nútrese de traballadores que abandonaron os labores agrícolas ou que se dedican a elas a tempo parcial.

4.2 RELEVO.

O relevo é predominantemente plano en todo o municipio. As alturas descenden paulatinamente a medida que nos achegamos, cara á canle do Miño, onde a altitude media sitúase próxima aos 450-550. A existencia dunha gradación nese descenso altitudinal, dá lugar a un escaso encajamiento dos ríos que asucan o municipio. Estamos pois ante un municipio con dous espazos diferenciados: un chaira, principalmente no norte e oeste e outro en forma de ondulaciones nas parroquias de Santa Locadia, Goberno, Ramil, Azúmara, e Orizón.

4.3 XEOLOXÍA.

O municipio de Castro de Rei, localízase dentro do antigo Macizo Hespérico, constituído por materiais precámbricos e paleozoicos da Península Ibérica, deformados durante a Orogenia Hercínica.

En efecto, xeoloxicamente, a zona forma parte do antigo macizo Hespérico da Península Ibérica.

Na orogenia Hercínica, nas fases 2 e 3 da chamada Etapa Extensional, ponse en funcionamento un sistema de fallas normais, con dirección nordés e que buzan cara ao leste con ángulos moi suaves e mesmo subhorizontales. Asociada a ela desenvólvense localmente esquistosidades, microcizallas e micropliegues que confirman o sentido do movemento.

As fracturas e fallas propiciaron que moitos ríos e regos aproveitense delas para trazar o seu camiño.

As distintas unidades litolóxicas responden de distinta maneira segundo o clima imperante, as súas características mineralógicas, a súa porosidade, a súa localización, etc. As rocas dominantes, no litoral e fondo de vales, son sedimentarias e pouco metamorfixadas, como areas, arxilas, depósitos en relación coa rasa, etc, determinantes de relevos suaves. A fracturación facilita a acumulación de derrubios nas vertentes e permite que a incisión dos ríos sexa rápida. A acumulación de derrubios e materiais de sedimentación converte ao centro municipal nunha zona de aluvián expresiva da orografía e xeoloxía que o circunda.

A sucesión de cambios climáticos desenvolvidos ao longo da historia geomorfolóxica determinou tamén a estrutura xeral, modelando o relevo e depositando os materiais desgajados ou

provenientes de erosión das montañas do municipio no fondo da gran depresión tectónica, que conforma todo o conxunto do A Terra Chá.

Nos momentos glaciares desenvolver unha vexetación de estepa, o que favoreceu o ataque, ás vertentes das montañas, dos axentes meteóricos (neve, xeo, etc.). Isto tamén provocou unha gran acumulación de sedimentos nas zonas baixas.

Nos momentos interglaciares, unha vexetación máis boscosa frea o ataque e evolución das vertentes, os ríos desenvolven o máximo labor incisivo, debido ao maior caudal de auga, e os vales profúndanse ao contacto coa auga.

As rocas máis abundantes no municipio son:

- Esquitos.
- Calcarias.
- Dolomías.
- Cuarcitas.
- Pelitas.
- Areniscas.
- Granitos.

4.4 XEOTÉCNIA.

A cartografía xeotécnica está realizada a escala 1: 200.000 co que o nivel de detalle é escaso, aínda así extraemos unha serie de conclusións xerais.

Analízanse aquí as características fundamentais dos materiais que afloran no municipio e os posibles problemas que estes poidan expor, relacionándoo coa actividade construtiva. Así podemos elaborar unha escala que nos permita clasificar os distintos tipos de litoloxías:

- Condicións construtivas desfavorables. Localízanse sobre materiais onde a drenaxe neles é malo. No municipio hai algúns espazos que entran dentro desta categoría e tamén nos rebordes montañosos pola excesiva pendente e o risco de desprendementos.
- Condicións construtivas medianas. Correspóndese cun substrato semipermeable. Onde están os materiais terciarios e cuaternarios sedimentarios con boa drenaxe. No municipio estas áreas correspóndense coa localización e contorna dos fondos dos vales. Isto é debido á escasa drenaxe que presentan moito espazo e heteroxeneidade litolóxica.
- Condicións construtivas boas. Correspóndese coas zonas de materiais precámbricos, principalmente granitos tardíos, esquistos e gneises, e rocas con alto grao de metamorfización.

4.5 SOLOS

Imos estudar que tipos de solos formáronse sobre o substrato xeolóxico nas condicións ambientais existentes. Deles interésannos especialmente as súas potencialidades para a utilización por parte do home, potencialidades especialmente agrícolas.

Teñen pendentes entre o 0% e o 30%, escorrentía media, boa drenaxe e fácil laboreo.

Os materiais xeolóxicos que se presentan no municipio son principalmente os gneises e lousas seguidos de granitos e areniscas así como rocas sedimentarias. A maior extensión ocúpana rocas dificilmente alterables, que baixo condicións de ambientes oceánicos (marcados por unhas importantes precipitacións e regularidade durante todo o ano), especialmente acusada os solos de menos de 70 mm. de reserva), en zonas de montaña (por encima do 600 m. existe un descenso de temperaturas no inverno que conducen a un réxime térmico máis duro) e cun uso que potencia fortemente os efectos erosivos, orixinan unha paisaxe de solos esqueléticos, pouco profundos, entre os que son frecuentes os afloramientos rochosos.

A tipoloxía de solos é moi pouco variada cun claro predominio de solos rexuvenecidos pola erosión.

Como contraposición a estes, temos os soloss asociados aos vales. Os sedimentos cuaternarios depositados no fondo do val e próximos á costa deron lugar a solos permeables e porosos, abundando a terra parda aceda (cambisol húmico e cambisol dístrico), que aparece asociada cos ránker e litosoles naqueles espazos onde a erosión impediu ou dificultou o proceso edafogenético.

Ademais existe:

- Podsoles.
- Ranker distrófico.
- Terra parda podsolizada.
- Gleysoles.
- Cambisoles.
- Fluvisol calcáreo.
- Saporpel.
- Marsch.

O pH destes soloss é eminentemente acedo, oscilando entre 5 e 6. Nos cumes montañosos orientadas cara ao oeste e sur, o PH pode descender máis de 1 punto.

4.6 HIDROLOXÍA.

A relativamente alta cantidade de auga caída ao longo do ano no municipio de Castro de Rei, infíltrase no terreo, e vaise acumulando no subsolo, unha vez alcanzada a capa impermeable, pero ao mesmo tempo, discorre cara ás áreas de menor altitude e aflora á superficie a través de numerosos cursos fluviais.

Os ríos e pequenos regos que hai no municipio nacen moi próximos á súa desembocadura, e a unha altitude escasa en relación coa súa desembocadura co que teñen que salvar un escaso desnivel en poucos metros producíndose así cursos con baixas pendentes en todos os seus tramos. Destacamos o río Miño, que nace “oficialmente” en Fonmiñá e os ríos Azumara, Torneiros de Vila, Lea e Guimarás. Todos estes cursos teñen un caudal moi regular, debido ao tamén regular das precipitacións.

A importancia dos humildes cursos intermitentes é moi escasa en canto ao seu caudal.

- O río Miño nace nas estribaciones da Serra de Meira, no Pedregal de Irimia, a uns oitocentos trinta metros de altitude e percorre trescentos cincuenta quilómetros ata a súa desembocadura no océano Atlántico na localidade da Guarda. Na súa ampla conca, convén diferenciar varios sectores: o primeiro, desde a súa cabeceira ata Portomarín, comprende un espazo lixeiramente ondulado coas canles de auga apenas encaixados no terreo. O segundo sector engloba as terras de Portomarín ata a confluencia co río Sil na localidade de Vos Peares, aquí o río vaise encaixando progresivamente, o que dá lugar á formación de dous inmensos encoros: o de Belesar e Vos Peares. O terceiro sector esténdese desde Vos Peares e polas comarcas do Ribeiro, presentando aquí unha gran diversidade de formas. Por último temos o sector correspondente ao Baixo Miño, aquí o río adquire unha de gran amplitude a partir de Arbo, e fundamentalmente, por Salvaterra ata a súa desembocadura.

A calidade das augas vese afectada principalmente por tres tipoloxías diferenciadas de contaminación:

- De tipo industrial, é escasa polas tamén escasas industrias asentadas no municipio e os anteriores por onde pasa o río, cabe destacar os matadoiros, transformadoras de madeiras, etc.
- De tipo urbano, proceden dos núcleos urbanos que baña no seu percorrido os ríos que aquí tratamos. Aínda que moitos deles contan cunha estación depuradora en augas residuais, estas non logran depurar todos os residuos que a elas chegan.
- De orixe agropecuaria e difusa, esta contaminación é relativamente importante xa que Castro de Rei, ao ser un municipio moi agrario e con moita presenza de gando vacún

produce unha apreciable cantidade de xurros que por filtración acceden aos cursos fluviais. Outra contaminación ten a súa orixe no uso de pozos negros, fosas sépticas, etcétera.

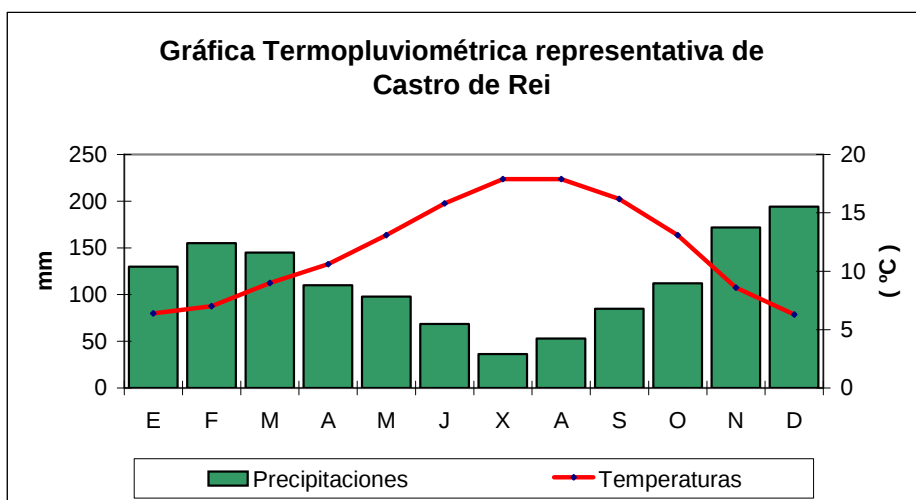
4.7 CLIMA.

Este municipio, do norte de Galicia e situado na zona centro da provincia de Lugo, está dominado por un escaso nivel altitudinal, próximo ao 440 m. Posúe unha orografía pouco escarpada con suaves pendentes e escasos gradientes altitudinais nalgúns sectores que parten desde os vales interiores e acaban nos rebordes montañosos que posúe o municipio. As características climáticas están, nalgúns espazos, fortemente influídas por factores locais (pendentes, orientación, altitude, etc.). A distancia ao mar e as características morfolóxicas, dificultan, só en parte, a entrada das influencias atlánticas, como son os sectores que se atopan a sotavento das cadeas montañosas. Con isto temos no municipio un clima Oceánico, pero con certos matices continentais. O dominio climático é o oceánico – continental, correspondente a un municipio situado nos dominios propios deste clima. Hai unha escasa diversidade climática entre as zonas altas e o centro municipal.

Son frecuentes os investimentos térmicos e as néboas, ademais está exposta ao continuo paso de borrascas de maior ou menor intensidade. De todo iso derívanse frecuentes rocíos de outono – inverno – primavera, xeradores dun microclima a nivel de solo, incidente notoriamente nos cultivos.

A insolación é relativamente baixa con valores en Castro de Rei que non superan as 2.200 horas de sol ao ano, cifra das máis baixas de Galicia, fóra das zonas montañosas da comunidade.

Para levar a cabo a caracterización climática recórrase aos datos de estacións termopluiométricas próximas ao municipio, que son representativas das diferentes zonas do Municipio.

4.7.1 Temperatura

A temperatura media anual aproximada é de 11 °C para todo o municipio. Os enclaves de maior temperatura redúcense ás cotas máis baixas do interior, sendo polo xeral o resto do territorio, que non se considera montaña, de temperaturas moderadas. Logo existe unha relaxada transición cara ás zonas menos cálidas das montañas do concello. Con isto temos que para o núcleo de Castro de Rei, a temperatura media anual rolda os 12 °C. E para o espazo de reborde montañoso, é de aproximadamente 11 °C.

O gradiente térmico é de -0,6 °C/100 m. en consonancia co valor medio obtido para toda Galicia (-0,59 °C/100 m.).

O período frío (temperatura media mensual menor de 10 °C) abarca aos meses de novembro a marzo, o período fresco (temperatura media mensual entre de 10 - 15 °C corresponde aos meses de abril, maio e outubro, o período tépedo (temperatura media mensual entre de 15 - 20 °C transcorre nos meses de xuño e setembro e os meses cálidos (temperatura media mensual superior aos 20 °C) son inexistentes.

Nas áreas de maior altitude, a duración do período tépedo é menor e aumentan os meses frescos e fríos.

A amplitude térmica media está próxima aos 11 °C, sendo a finais de xullo e principios de agosto a época máis calorosa e xaneiro o máis frío. A baixa amplitude destas cifras indica a relativa suavidade do clima.

4.7.2 Precipitacións

As precipitacións anuais acumuladas sitúanse contorna aos 1.350 mm de media.

En canto á distribución estacional, o outono e o inverno, por esa orde, son as estacións máis chuviosas e o verán como a estación máis seca aínda que non se pode considerar que exista aridez estival, xa que aínda que as precipitacións descenden, estas aínda son suficientes como para manter humidade no solo.

DISTRIBUCIÓN ESTACIONAL DAS PRECIPITACIÓNS	
Primavera	20
Verán	12
Outono	35
Inverno	33

4.7.3 Evapotranspiración

O valor anual da evapotranspiración potencial (E.T.P.) na comarca sitúase entre os 600 e 700 mm.

O valor deste dato é especialmente importante nos meses estivais onde se concentra a maior parte do devandito valor. Pero como mesmo nesta época existen precipitacións, isto non supón que se esgoten as reservas de auga do solo, aínda que algunhas veces e dependendo dos cultivos faise necesario a rega, para garantir unhas boas produtividades agrícolas.

4.7.4 Clima do solo

O clima do solo caracterízase en función dos réximes de humidade e temperatura. O primeiro baséase na temperatura media anual do solo e a media entre as diferenzas do verán e do inverno.

O réxime de temperaturas que resultaría predominante a partir dos datos das estacións sería de tipo México.

4.7.5 Conclusións

O clima de Castro de Rei está influído pola continentalidad. Esta exerce un certo rigor climático do clima, especialmente no referente a temperaturas.

A súa localización, ao norte de Galicia, coincide coa zona de acción do Jet Stream, o que provoca que numerosas borrascas atravesen estas latitudes, mesmo no verán cando este retírase máis ao norte, segue abarcando ao municipio, evidentemente en menor grao.

En conxunto, as condicións predominantes son de carácter oceánico húmido e tépedo.

4.8 VEXETACIÓN.

O municipio de Castro de Rei presenta escasos contrastes de clima, relevo e como consecuencia directa disto, de vexetación.

A paisaxe de vexetal orixinario que cubría a superficie de Castro de Rei, foi obxecto dunha profunda alteración debido, principalmente á acción antrópica. Os sectores boscosos foron reducidos no curso do presente século e as especies representativas das condicións edafoclimáticas substituídas por outras traídas de fóra, de maior rendibilidade madeireira, reducíndose o bosque clímax a áreas marxinais, escaseando as grandes agrupacións de bosque autóctono.

Baixo as características climáticas de humidade abundante e temperaturas moderadas que caracterizan ao municipio, as formacións vexetais que debían desenvolverse son as compostas por bosques caducifolios. Como antes citamos, a acción antrópica destruíunos, boa parte deles de maneira definitiva nas terras permanentemente ocupadas polos cultivos ou polas infraestruturas, e de maneira temporal nos amplos espazos ocupados por formacións arbustivas. A maioría das especies arbóreas tradicionais que aínda seguen existindo fano como exemplares illados ou pequenas comunidades, xa sexa plantados polos campesiños nos lindes das súas leiras, nas localizacións singulares, nas beiras dos ríos e algunhas outras localizacións illadas.

Dentro de tales especies arbóreas, destacan como autóctonos, o carballo (*Quercus robur*), o bidueiro (*Betula celtiberica*), o castiñeiro (*Castanea sativa*), o aliso ou ameneiro (*Alnus glutinosa*), salgueiro ou salgueiro (*Salix atrocinerea*).

- Carballo (*Quercus robur*), é a especie dominante dos bosques caducifolios aínda que xeralmente aparece asociado con outras especies, bidueiros e castiñeiros. É a especie arbórea que dominaba estas terras noutros tempos. Nos espazos máis secos e onde hai unha maior temperatura, a especie dominante non é o carballo senón o cerquiño (*Quercus pyrenaica*), cuxas follas co envés recuberto de peluxe transpiran menos e soportan, por tanto, condicións de humidade ambiental menor, aínda mantendo a súa

adaptación a temperaturas invernaís que poden ser máis rigorosas que as que soporta o carballo.

- Bidueiro (*Betula celtiberica*), está pouco estendido no municipio, pode formar pequenos bosquetes monoespecíficos. A súa presenza é un claro reflexo do rigor térmico dos invernos, xa que esta especie, en condicións de humidade abundante, soportan temperaturas moi frías, por iso son é pouco importante en Castro de Rei e a súa extensión límitase ás áreas máis frías.
- Castiñeiro (*Castanea sativa*), hoxe en día está moito menos estendido que en épocas pasadas, a súa presenza reviste carácter de semicultivo. Destaca a súa presenza, por exemplo nas vertentes máis húmidas e sombreadas, da pronunciada garganta que forman os vales interiores.
- Formacións arbóreas das beiras dos cursos fluviais, estas están conservadas de maneira parcial e caracterízase pola presenza de árbores que esixen solos constantemente húmidos, destaca que o ameneiro (*Alnus glutinosa*) acompañado de salgueiros (*Salix atrocinerea*). Tamén pode aparecer de forma ocasional algún chopo (*Populus nigra*) e algún freixo (*Fraxinus angustifolia*).
- Como anteriormente citamos, a maior parte dos bosques caducifolios foron destruídos, o que xa provocado a aparición da matogueira genéricamente coñecido, landa atlántica, que ocupa extensións moi amplas, non só nos sectores máis altos das montañas senón tamén moitos espazos de menor altitude onde adoitan reservárselle os solos máis pobres. Nestas formacións de matogueira, as especies máis representativas son os toxos (*Ulex europeus*), e os breixos (diversas especies do xénero *Erica*).
- Prados e pasteiros, son unha das características do municipio, na súa maioría son de orixe seminatural, localizados en zonas con abundante presenza de auga. Debido á gran extensión da gandería desenvolvéronse e mantido pola acción humana incrementando notablemente a súa superficie de partida.
- Por último, as condicións de humidade ambiental abundante e a presenza frecuente de solos hidromorfos favoreceron, en especial nas zonas de menor altitude e a beiras de cursos fluviais, a presenza de pradarias naturais permanentes, en cuxa aparición, mantemento e coidado, os campesiños desempeñaron tamén un papel fundamental, e nas que predominan distintos tipos de gramíneas.

Actualmente estase volvendo incrementar a superficie arboredo, fenómeno asociado principalmente ao proceso das repoboacións. Nun inicio, a mediados de século, as repoboacións eran realizadas conxuntamente entre o Patrimonio Forestal do Estado e os concellos. Posteriormente foron realizadas polos propietarios dos terreos. O piñeiro (*Pinus*

pinaster) foi a especie máis utilizada, hoxe esta situación cambiou radicalmente, onde a crecente e xa dominante implantación do eucalipto (*Eucalyptus globulus*) está a ocupar a maior parte do terreo arboledo.

O gran aumento da súa extensión é consecuencias do importante valor comercial da madeira do eucalipto e especialmente, da maior produtividade dos eucaliptales sobre as especies autóctonas, ao ser esta unha especie de crecemento rápido. Pero a súa extensión masiva e especialmente a súa extensión como monocultivo ten consecuencias negativas:

- A máis importante na de ser un axente favorecedor dos incendios forestais.
- Doutra banda, a menor sombra que xera o eucalipto fai desaparecer algunhas especies do sotobosque e por tanto, especies que contribúen a manter a masa vexetal humificable.
- Por último, o sistema de explotación, no que se eliminan todos os pés arbóreos dunha ou varias leiras enteiras, favorece os procesos erosivos do solo que quedan desprotexidos.

4.9 RISCOS.

Un risco é un fenómeno ou desastre natural que resulta prexudicial para o home, que pode estar orixinado por forzas externas a el ou motivadas por un incorrecto uso ou xestión do territorio soporte.

Temos dous tipos de riscos:

- Riscos naturais. Son os producidos pola natureza e son dificilmente controlables, así como imprevisibles en gran medida, sobre todo algúns que se producen con gran rapidez. Os seus efectos adoitan ser devastadores cunha perspectiva global sobre o territorio.
- Riscos humanos, provocados pola actividade humana, son bastante controlables e predicibles. Os seus efectos non adoitan ser tan inmediatos como os naturais, aínda que máis duradeiros e en ocasións moi prexudiciais.

Téñense considerados, varios tipos diferentes de riscos. Con arranxo a isto, divídese o municipio de Castro de Rei nunha serie de áreas de acordo cos tipos de riscos xeolóxicos predominantes en cada un deles, isto non exclúe a posibilidade de que, cada un das áreas decididas, coincida máis dun tipo de riscos.

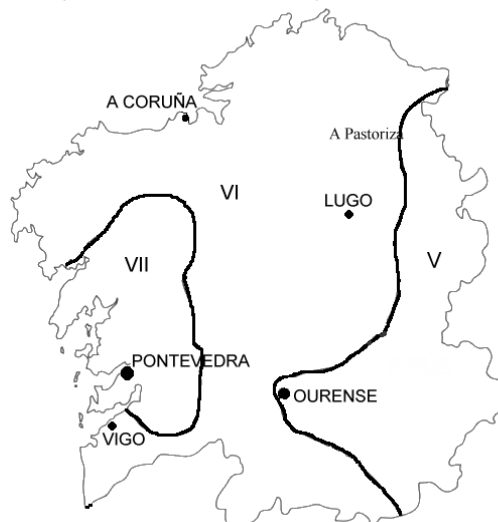
Os diferentes tipos de riscos definidos son os seguintes:

- Áreas suxeitas a riscos de inundación, arroiadas, inundacións catastróficas, etc. Son escasas pero existen e localízanse nas ribeiras dos regos semipermanentes, regueiros e ríos permanentes, no medio e ao final do seu percorrido. Polo xeral non afectan a edificacións salvo excepcións moi contadas. Tamén por episodios de choivas torrenciais

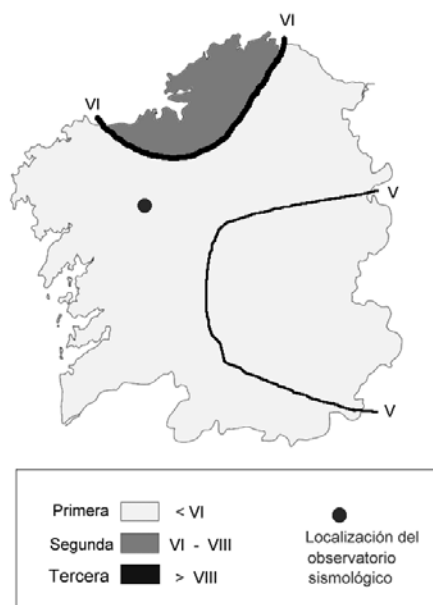
pódense alagar espazos mal drenados, pero sempre estes espazos, son moi concretos e de reducida extensión.

- Áreas suxeitas a riscos de xeadas, etc. O risco de xeadas é alto nos meses de novembro a abril, sendo baixo no resto do ano, non descartándose algunha xeadada tardía en maio. Polo referente a aludes de neve, estes son case inexistentes, xa que de cando en cando nieva no municipio.
- Áreas suxeitas a erosión lineal. Coincide con zonas de grandes pendentes e substrato rochoso cun elevado grao de alterabilidade. Trátase de materiais en xeral pouco porosos e cunha elevada permeabilidade, como resultado aparecen en relevos abarrancados. Esta erosión prodúcese principalmente en espazos desprovistos de vexetación, ou onde esta non é o suficientemente abundante, para frear este proceso de erosión. Dáse na maioría dos espazos montañosos sen vexetación, que abarcan boa parte do territorio municipal.
- Áreas de acumulación inestables e de alta degradación antrópica. Localízanse puntualmente en canteiras e depósitos de cascallos das mesmas.
- Risco sísmico. Castro de Rei atópase situada na zona de primeira intensidade e que comprende un rango na escala MSK que vai desde o grao 1 ao 6 e que a continuación se describen:
 1. Grao I, o tremor non é percibido polo home. Só se detecta polos sismógrafos.
 2. Grao II, é percibido pola poboación en pisos altos.
 3. Grao III, o tremor é percibido por algunhas persoas no interior dos edificios. A vibración é semellante ao paso dun camión pesado.
 4. Grao IV, a sacudida é percibida por moitas persoas no interior dos edificios e por algunhas no exterior. Poden vibrar xanelas portas e enxoval. O mobiliario pódese mover e os líquidos en recipientes abertos axítanse lixeiramente.
 5. Grao V, o tremor é sentido pola maioría da poboación tanto no interior dos edificios como no exterior. Os animais ponse nerviosos. As estruturas dos edificios axítanse levemente. As portas e as xanelas bátense con violencia, podendo caer algúns cadros. O caudal dos mananciais pódese modificar.
 6. Grao VI, a sacudida é sentida pola maioría da poboación. Algunhas persoas perden o equilibrio e os animais domésticos poden escapar dos cortellos. Pode romper a vaixela e as cristalerías. Pódese abrir a terra ata un centímetro en solos húmidos e producir deslizamientos nas montañas. Pódese producir cambios no caudal dos mananciais e no nivel dos pozos.

MAPA DE LAS INTENSIDADES SÍSMICAS MÁXIMAS SENTIDAS
(Desde 1380 - 1990. Escala MSK)

MAPA DE INTENSIDADES SÍSMICAS (escala MSK)

5 O SOLO RÚSTICO

5.1 CONSIDERACIÓN XERAL.

É obxectivo do PXOM en solo rústico o establecemento de normas e medidas para asegurar o mantemento da natureza rústica dos terreos e a conservación, protección e recuperación dos valores e potencialidades propios do medio rural.

O PXOM contén pois, para o solo rústico as seguintes determinacións:

- A. Delimitación do ámbito territorial das distintas categorías de solo rústico.
- B. Determinación das condicións estéticas e características de deseño das construcións.
- C. Normas e medidas de protección do solo rústico para garantir o mantemento da súa natureza.
- D. Identificación dos espazos diferenciados.

5.2 DELIMITACIÓN DO ÁMBITO DO SR.

O espazo municipal, non ocupado polos núcleos urbanos e rurais, constitúe o solo rústico, maioritario no municipio dimensionalmente falando. As súas delimitacións están grafiadas nos planos correspondentes.

1. O solo rústico de protección ordinaria está constituído polos terreos que o plan estima inadecuados para o seu desenvolvemento urbanístico. É utilizado para os usos propios do medio rural internuclear, é dicir, polas actividades vinculadas á utilización dos recursos naturais, tales como agricultura, gandería, silvicultura, cantearía, etc. relacionadas coa natureza, extensión e destino da leira explotada.
2. Ademais, o territorio rústico municipal contén un conxunto de espazos diferenciados que, pola importancia dos seus valores agrícolas, gandeiros, forestais, ambientais, científicos, naturais, paisaxísticos, culturais, suxeitos a limitacións ou servidumes do dominio público ou doutra índole deban estar sometidos a algún réxime especial de protección incompatible coa súa transformación. Tales espazos, de solo rústico de especial protección, considéranse segundo os seguintes grupos diferenciados:

✓ **Grupo agropecuario**, son aqueles espazos que destacan pola súa capacidade agropecuaria actual ou potencial, coincidentes con superficies de aptitude agrícola ou gandeira, xa sexa pola calidade do solo, pola facilidade de laboreo, pola súa alta capacidade para a produción de forraxe, etc. Son os que se indican en cadro adxunto.

- ✓ **Grupo forestal**, son aqueles terreos destacados pola capacidade actual ou potencial de produción forestal, xa sexa de especies de explotación económica xeral ou de especies singulares pola súa calidade ou cantidade. Inclúense as áreas de monte forestal, xa sexa público, privado ou consorciado, que, formando superficies continuas. Sinálanse nos planos e cuantifícanse nas táboas. Tamén se inclúen nesta categoría os terreos que sustenten masas arbóreas autóctonas, así como os montes veciñais en mancomún, en tanto non se declare a súa desafectación pola administración competente.
- ✓ **Grupo de infraestruturas**, son aqueles terreos rústicos destinados ao emprazamento de infraestruturas e as súas zonas de afección non susceptibles de transformación (comunicacións e telecomunicacións, instalacións para o abastecemento, saneamento e depuración de augas, xestión de residuos sólidos, as derivadas da política enerxética, etc.)
- ✓ **Grupo de Protección de Augas**, constituído por aqueles terreos, situados fóra dos núcleos rurais e de solo urbano, definidos na lexislación reguladora das augas continentais como canles naturais, ribeiras e marxes das correntes continuas e descontinuas de auga e como leito e fondo das lagoas e encoros, terreos alagados e zonas húmidas e a zona de servidume.
- ✓ **Grupo natural**, son aqueles terreos destacados polos seus valores naturais, é dicir, ambientais, ecolóxicos, biolóxicos, botánicos, paisaxísticos, científicos, educativos ou recreativos.
- ✓ **Grupo de interese paisaxístico**, constituído polos terreos lindeiros coas estradas e demais vías públicas, exteriores aos núcleos rurais e ao solo urbano, que ofrezan vistas panorámicas do territorio, do mar, do curso dos ríos ou dos vales, dos monumentos ou edificacións de singular valor, así como os accesos a fitos paisaxísticos significativos e os propios fitos.
- ✓ **Grupo patrimonial**, son aqueles terreos que rodean a un elemento destacado por quedar catalogado dentro do patrimonio histórico-artístico, arquitectónico, arqueolóxico, etnográfico e cultural. Achégase respecto diso un inventario patrimonial.

Nos planos delimítase o ámbito territorial de cada unha das variedades de solo rústico, cuantificándose a súa extensión nas táboas.

5.3 MEDIDAS DE CONSERVACIÓN, PROTECCIÓN E MELLORA.

O PXOM contén para o SR o principio fundamental de conservación, protección e mellora e o mantemento do seu carácter rural, mediante a utilización racional dos recursos naturais.

Os espazos de solo rústico diferenciados e delimitados polos seus valores ecolóxicos, ambientais, paisaxísticos, históricos, etnográficos e culturais ou pola súa potencialidade produtiva, é dicir, , é obxecto de medidas de especial protección. Tales medidas de conservación, protección e mellora fundaméntanse nos valores naturais ou culturais que determinaron a diferenciación.

En calquera caso, sobre tales espazos protexidos de forma diferenciada, esta prohibida calquera utilización que implique transformación do seu destino ou natureza ou lesione o valor específico obxecto de protección.

Algunhas medidas que potenciarían os valores diferenciados destes espazos, á parte das normas restritivas que se citan nas ordenanzas correspondentes, son:

- Restaurar, limpar e conservar de forma adecuada os elementos e xacementos arqueolóxicos enumerados. Os que correspondan a particulares esta operación deberá realizarse pola súa conta.
- Promoción e potenciación das festas populares e das exposicións de artesanía municipal.
- Creación de rutas de sendeirismo por algúns cursos fluviais de gran interés paisaxístico e ecolóxico.
- Eliminar os puntos de verteduras incontroladas, xa sexan sólidos ou líquidos, especialmente aqueles que afecten a solo de protección de espazos naturais.
- Potenciar ou coordinar cos municipios limítrofes as tarefas para a prevención e extinción de incendios, complementando as tarefas realizadas pola Xunta de Galicia, co fin de protexer a riqueza forestal e ecolóxica do municipio.